

LISTOVI SISAČKIH RADNIH ORGANIZACIJA ZAVIČAJNE ZBIRKE NARODNE KNJIŽNICE I ČITAONICE VLADO GOTOVAC SISAK

Factory magazines of Sisak's Work Organizations in the Local Collection of the
Vlado Gotovac Public Library Sisak

Primljeno: 9.10. 2024.
Prihvaćeno: 20. 12. 2024.

**TEMA
BROJA**

Ivana Zorko

Narodna knjižnica i čitaonica Vlado Gotovac Sisak
ivana.zorko@gmail.com

Sažetak

Sisak je između Drugog svjetskog i Domovinskog rata bio jedan od najrazvijenijih gradova Hrvatske s velikim brojem tvornica. Također je među prvim gradovima u kojima se promovirala industrijska baština kroz niz kulturnih manifestacija koje se bave baštinom grada Siska kako bi se afirmirale kulturno-društvene i umjetničke vrijednosti vezane uz naslijeđe nekadašnjih tvornica. Gradski muzej Sisak, 2012. godine, pokrenuo je projekt „Dani industrijske baštine grada Siska“ koji se provodi i danas, a obuhvaća izložbe, predavanja, prezentacije, obilaske lokacija i niz drugih događanja. Od 2015. do 2017. godine uspješno je organizirana i kulturna manifestacija Festival Željezare koja je također promovirala bogatu industrijsku i kulturnu baštinu. Veliki dio sisačkih tvornica i drugih radnih organizacija izdavao je svoj tvornički list (novine). One su tada bile najvažniji izvor informacija radnika, a danas su dokumentacija njihovog rada i aktualnog društvenog života jednog vremena. Sve tada zabilježeno ostalo je trajna uspomena sisačke povijesti kao i temelj za niz drugih istraživanja i pisanih radova. Industrijska baština Siska sastavni je dio njegove povijesti i identiteta. Neki od sisačkih tvorničkih listova prikupljeni su i sačuvani u Zavičajnoj zbirci Narodne knjižnice Vlado Gotovac Sisak jer se njima promiče industrijska, društvena i kulturna baština grada Siska koji su u ovom članku navedeni i opisani abecednim redoslijedom.

Ključne riječi: informiranje, novine, tvornički list, Sisak, Zavičajna zbirka

Abstract

Between the two wars, The World War II and the Croatian War of Independence, Sisak was one of the most developed cities in Croatia, with a big number of factories. Also, it was one of the first cities where industrial heritage was being raised through a number of cultural manifestations that study and keep the heritage of Sisak, in order to verify social and art values related to the heritage of the former factories. In the year 2012, the City Museum of Sisak started a project called "Days of the Industrial Heritage of Sisak", which is still being held and which encompasses exhibitions, lectures, presentations, city tours and many other events and manifestations. From the years 2015 to 2017, there was a very successful cultural manifestation called Željezara Festival, whose one of the aims was also to raise wealthy industrial and cultural heritage. A great number of factories and other working organizations in Sisak edited their factory magazine (newspapers). At that time they were the most important source of information for the workers, and today they are historical documents of their work and ongoing social life of that time. All documented data have remained a permanent memory of the city history, as well as the milestone for a number of further researches and written pieces of work. Industrial heritage of Sisak is an integral part of its history and identity. Some of the factory magazines of that time have been collected and are being kept in the Local collection of Vlado Gotovac city library, since they serve as the promotion of industrial, social and cultural heritage of the city of Sisak. In this article they appear in alphabetical order.

Keywords: information, newspapers, Factory magazine, Sisak, local collection

Uvod

Sisak je bio razvijen industrijski grad u kojem su tvornice zapošljavale velik broj ljudi i čija je ekonomija najviše ovisila o industrijskoj proizvodnji. Zahvaljujući svojoj industriji bio je važno gospodarsko središte. S obzirom na idealan prometni položaj i brojnu radnu snagu, blizinu grada Zagreba kao gospodarskog i političkog središta te prirodne resurse, već od 18. stoljeća Sisak doživljava ubrzani razvoj gospodarstva. Početak 20. stoljeća donosi industrijalizaciju, a Sisak nosi atribute industrijskog grada sve do kraja stoljeća.

Većina tvornica izdavala je svoj tvornički list (novine) kao sredstvo šireg javnog informiranja putem kojeg su članovi kolektiva bili informirani kako o radu tvornice, tako i o brojnim društvenim aktualnostima, što je utjecalo na bolje učinke rada, unapređenje proizvodnje i poslovanja te omogućavalo bolju suradnju. Novine su, prije svega sadržavale tvorničke probleme, moguće uzroke, prijedloge i rješenja problema, posljedice određenih rješenja, odluke i sl. Bile su usmjerene prema interesima članova kolektiva i razvrstane po temama u više kategorija. Velika se pozornost, uz poslovanje tvornice, pridavala društvenim temama kao što su osobni dohoci, standard života, kultura, sport, članci o životu i radu pojedinaca, članova kolektiva i ostale zanimljivosti.¹ Osim sadržaja, tvornički listovi, kao i listovi poduzeća, i formom i grafičkim oblikovanjem odgovarali su standardnim novinama.

Fenomen tvorničkih listova bio je integralan dio rada u socijalističkoj Jugoslaviji. U to vrijeme izlazilo ih je oko 2000 u raznim radnim organizacijama. Teme tih listova bile su život kolektiva, radni uspjesi, problemi proizvodnje, radničko samoupravljanje i organizacija poduzeća. Neki su pratili život naselja oko tvornice, kulturne i sportske aktivnosti radnika poduzeća i sl.²

Neki od listova sisačkih radnih organizacija prikupljeni su i sačuvani u Zavičajnoj zbirci Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak, a u ovom članku navedeni su abecednim redoslijedom. Svaki tvornički list sadrži naslovnu stranicu, period izlaženja, kratki opis (osnovna obilježja), pojedine sadržajne elemente stručnog i društvenog karaktera i impresum. Sve novine tiskane su u lokalnom sisačkom Izdavačkom poduzeću „Joža Rožanković“ Sisak.

¹ Novosel, P. Analiza sadržaja tvorničkih glasila. Zagreb: Institut za političke nauke Fakulteta političkih nauka, 1983., str. 13-20.

² Koroman, B. Radnički tisak i problemi koncepta samoupravljanja u kulturi u 70-im i 80-im godinama 20 st. Acta historiae 24, 216. str. 615-642.

Pregled listova sisačkih radnih organizacija u Zavičajnoj zbirci

Bilten šumskog gospodarstva Sisak, list šumskog gospodarstva Sisak

List je izlazio od 1973. do 1983. godine.

Uz poslovne rezultate i izvješća o zbivanjima u poduzeću, Bilten je donosio stručne, kulturne, sportske i druge priloge.

Idejni začetnik i stalni urednik bio je publicist Jugoslav Harapin, zaposlenik Šumskog gospodarstva u Sisku, a tiskana je na 10 stranica. Ukupno su tiskana 53 broja.

Dunavski Lloyd, list poduzeća riječnog brodarstva, Dunavski Lloyd Sisak

List je izlazio od 1961. do 1991. godine.

Dunavski Lloyd Sisak pokrenuo je informativni list zbog internog informiranja zaposlenih na prostoru većem od 1800 km vodotokova. U vrijeme izlaza lista, velikom broju zaposlenih koji su bili na plovilima, to je bila jedina veza s matičnim poduzećem. List je sustavno pratio sve događaje, stvarala se baza podataka, fotografija i dokumenata koji su, prema potrebi, korišteni za tiskanje prospekata, publikacija i druge literature. Stručno-informativni sadržaji odnosili su se na promjenu plovidbenih propisa, uvjete plovnosti i slične novosti. Velik dio sadržaja kreirali su i sami radnici svojim fotografijama, zapisima, pjesmima, poezijom i humorom.

Prvi odgovorni urednik bio je Milojko Davidović, a od 1977. godine angažiran je profesionalni urednik, novinar Duško Kukić.

Grafičar, list GIP „Joža Rožanković“ Sisak

List je izlazio mjesečno od 1977. do 1979. godine.

Bio je namijenjen radnicima tiskare i poslovnim partnerima. Sadržavao je uglavnom izvještaje o radu poduzeća, privredno-političke teme i aktualnosti iz kulture.

Glavni i odgovorni urednik bio je Josip Frković, a list je tiskan u vlastitoj tiskari.

Afirmacija rada, samoupravljanja i stvaralaštva

Rezultati minulog dvopodlignog mandata razdoblja i konceptualne kolektivne, obavezu na daljnje jačanje samoupravnog socijalističkog odnosa, nastavak modernizacije i povećanje produktivnosti — ocijenjeno je na laboratoriji Osnovna organizacija Saveza komunista odbranog 25. studenoga, u prisutnosti predstavništva društvenopolitičkih organizacija, samoupravnih organa i organa zarađara rada proizvedenih pogona GIBO „Joža Rožanković“.

Nakon utvrđenja osnovnih dokumenata konferencije, izabrani je novi Sekretarijat i stručno prihvaćen prijedlog da se, uoči proslave rođendana Republike, uputi pozdravni telegram Josipu Brouz Titu.

Strane: 2, 3, 1, 4. BROJ 4 — 5. SISAK, 29. XI 1977. GODINA I

NOVA OPREMA

Nakon pogona Kuzgovačima je već donesena odluka, i Kuzgovačima je u skladu s odlukom savjeta — jedna organizacija dobila je novu strojevu i opremu. Povećanjem kapaciteta u svim proizvodnim pogonima u kojima koje se sve više utvrđuju preko tri milijuna dinara. Bilo je o opremi proizvodnja strojeva, nabavljena je novčani sredstva, razvijala se, a strojevi za življenje uređuju i navijanje arnika, pređenja i modernizacije strojeva, te modernizacija tehnološkog procesa.

Kreditnim i vlastitim sredstvima, također — o

Foto: I. Kovačić

29. XI — DAN REPUBLIKE

JUGOSLAVIJO, BORBA TE RODILA ...

Još jedan rođendan Republike u sloboadi. Trideset i četvrti od one historijske svjetske nacii u Jajcu i velikih odnosa partizanskih parlamentara nove Jugoslavije. Od najveće preokretnice u dugoj povijesti svih naših naroda i narodnosti, jer tog 29. XI 1943. utemeljena je prva latinska, narodna država i zajednica, socijalistička Tito-va Jugoslavija.

I to noći, kao i desetljećima ranije, na čelu naše revolucije bio je strateg, vizionar i mislilac, veliki vojskovođa NOVJ i čovjek, čije će ime i djelo čiljisti cijeloj ljudskoj epohi. Naš Tito, Vođa socijalističke revolucije i Maršal Jugoslavije.

„Jugoslavijo, borba te rodila...“ tako kaže pjesnik i lipeja pjesma što nas ispunjava gorđom i ponosom. Pjesma što je opjevava aviojaku noć, naš najdramatičniji razvoj put, noćni ljubaviju, patriotizmom i stvaralaštvom svih naših radnih ljudi.

Nije stoga čudo što radni ljudi socijalističke samoupravne Jugoslavije ovoj rođendan, trideset i četvrti u histornom danu velikih pobjeda i rezultata, ove godine slave još svečanije. Slave s Titom, njegove, partijske i naše ljubavije. Slave proizvodnja nove obaveze i spremnost da ustraju na Titovu i putu naše Partije.

Hidroput, informativni list OOUR „Hidroput“ Sisak.

List je izlazio od 1979. do 1984. godine.

Opće vodoprivredno poduzeće za slivno područje Save – Zagreb (OOUR „Hidroput“ Sisak) za članove svog kolektiva izdavalo je prigodni informativni list s obavijestima o radu i poslovnim rezultatima u poduzeću.

Glavni i odgovorni urednik bio je Vladimir Regelja.

OPĆE VODOPRIVREDNO PODUZEĆE ZA VODNO PODRUČJE SLIVA SAVE — ZAGREB

OOUR
HIDROPUT
SISAK

PRIGODNI INFORMATIVNI LIST

GODINA I SISAK, 10. RIJUNA 1979. BROJ 1

PUT KOJI POTIČE AKCIJU

● RAZGOVOR S DIREKTOROM OOUR-a, INŽ. VLADIMIROM REGELJOM

Pripremanje se za proslavu Dana naše osnovne organizacije razgovarali smo s direktorom inž. VLADIMIROM REGELJOM i zamolili ga, s obzirom da je prvi put pripremljena jedna ovakva svečanost, da nam nešto više kaže o poduzeću rada poduzeća i kada je to, zapravo, počelo.

— Tradicija je duga, veoma dugogodišnja, kao da se ta tradicija nastavlja i na njima provede — kaže drug Regelja — i svoje karijere više još je 1913. i 1914. godine, kada se ta tradicija nastavlja. Inženjerska dva brata, Klement i Viktor, su se 3. lipnja 1913. od po 120 tona izmislili. Na čelu objekta radilo je mali materijal „Zagreb“ od 180 KS, što je predstavljalo kapacitet na modernizaciju na obavljajući vodoprivrednih radnika i jedinu takvu vezu na ovom slivnom području. Zanimljivo je da se današnji osnovni OOUR „Hidroput“ još uvijek nalaze sponom i dužni i jedini objekti. Od tada pa nadalje, mijenjalo se se imena uprava i organizacije, ali uvijek je ostajalo čija koja se postupno povećala, a i ljudi su bili. Međutim, uvijek je ostajalo isti čovjek ili nekoliko koji su na svojevremeno oblikovali poduzeće čija su oni stigli iz broja do sada razvijanja proizvodne orijentacije u dva smjera: jedna orijentacija je u suvremene praktične oblikovanje novih materijala i strojeva, a druga održavanje i regulacija vodnih putova te iskop manjih ili većih vodnih potoka.

— Tradicija planiranih, izvedenih i drugih objekata, koja su druge organizacije napravile jedan čovjek, materijal koji je i nekako skupio. To je dakle bio postupak izvođenjem postupkom na modernizaciju ostvaruju se određeni rezultati, jer još nema dovoljno organiziranosti, izlaska iz materijalno-materijalnih prikladnih izmisliti prostor, to nema dovoljno kadrova.

Za ilustraciju naše nam planiranih podataka da je proizvedeno u 1966. godini 201.342 m³ slivnaka dok u 1979. godini u istim kapacitetima proizvedeno došlo količina od 748.283 m³.

Potrebno za kvalitetnim proizvodnim materijalom povećavati se u se je godinu u godinu, zbog čega se pristupilo izgradnji novih kapaciteta, modernizaciji 1966. godine, izgradnja je ml. „Mehovinski“, olivator „Krupica“, 7. lipnja po 400 tona materijala, rekonstrukcija bager „Krupica“, u 1972. godini se u radu naš materijal bager „Slava“. Do kraja 1975. nabavljena su još 2 milijuna tegulja ukupno snage 1311 KS i 6. lipnja. Proizvedeno preko 1.000.000 m³ a bilo je sposobno u radnom je porastu.

● NASTAVAK NA 2. STRANI

U GODINI JUBILEJA SKJ, SKOJ-a I REVOLUCIONARNIH SINDIKATA

PRVI PUT SLAVIMO DAN OOUR

Na inicijativu radnika u kolektivu, izvršni odbor Sindikata predložio je organima upravljanja da se u Osnovnoj organizaciji jedan dan u godini slavi kao Dan organizacije.

Zborovi radnika prihvatili su ovaj prijedlog i utvrdili da to bude 10. rujna, dan kad se u cijeloj zemlji, na svim brodogradilištima i u lukama slavi Dan ratnog mornarice.

Budući da naša Osnovna organizacija prvi put slavi svoj Dan, odlučeno je da se u godini jubileja Saveza komunista, SKOJ-a i revolucionarnih Sindikata, a u sklopu proslave Dana mornarice, taj praznik svečano obilježi.

Povodom toga održava se svečana sjednica Radničkog savjeta na koju su u njegove članove pozvani i delegati svih radnih procesa, radnici kojima se uručuju priznanja za dugogodišnji rad u kolektivu, naši umirovljenici, kao i predstavnici DPZ, DPO i SOZ s kojima Osnovna organizacija surađuje.

inž. Vladimir Regelja

Medicinski centar, informativni list radne organizacije dr. Ivo Pedišić

Prvotno je list izlazio kao informativni list radnika u zdravstvu Općine Sisak (1989.) Izlazio je od 1961. do 1993. godine.

Sadržavao je vijesti iz struke, hrvatskog zdravstva, novosti u radnoj organizaciji, vijesti iz podružnice medicinskih sestara, kao i kulture, umjetnosti i slično.

Do 1983. godine glavni urednik bio je Josip Frković, a nakon toga Jadranka Moše.

MEDICINSKI CENTAR
Glasilo Radne organizacije »Dr Ivo Pedišić« Sisak

**U SUSRET IZBORIMA
NA BIRALIŠTIMA - 23. TRAVNJA**

● ZAPOSLENI U MC -OR I PEDISIĆ- BIRAJU 3 DOBORNIKA U 3 IZBORNE JEDINICE

Izbori su održani u VEC-u Skupština općine Sisak i sastojali su se od tri jedinice: Socijalističke Republike Hrvatske u osnovama organiziranja i zajedništva na području općine Sisak održat će se 23. travnja ove godine.

I
Na osnovi člana 3. Zakona o izborima radnika na radnom mjestu, a prema članku 1. Statuta Općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

Općina Sisak podijeljena je u 111 biračkih jedinica (61, 62, 63).

U 111. biračkoj jedinici Sisak II, društveno-politička organizacija zaposlenih u zdravstvu općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

II
Na osnovi člana 3. Zakona o izborima radnika na radnom mjestu, a prema članku 1. Statuta Općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

Općina Sisak podijeljena je u 111 biračkih jedinica (61, 62, 63).

U 111. biračkoj jedinici Sisak II, društveno-politička organizacija zaposlenih u zdravstvu općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

III
Na osnovi člana 3. Zakona o izborima radnika na radnom mjestu, a prema članku 1. Statuta Općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

Općina Sisak podijeljena je u 111 biračkih jedinica (61, 62, 63).

U 111. biračkoj jedinici Sisak II, društveno-politička organizacija zaposlenih u zdravstvu općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

IV
Na osnovi člana 3. Zakona o izborima radnika na radnom mjestu, a prema članku 1. Statuta Općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

Općina Sisak podijeljena je u 111 biračkih jedinica (61, 62, 63).

U 111. biračkoj jedinici Sisak II, društveno-politička organizacija zaposlenih u zdravstvu općine Sisak, na izborima za radni odbor u VEC-u općine Sisak održat će se 23. travnja 1989. godine u 109 biračkih jedinica.

U OVOM BROJU

- REALNE MOGUĆNOSTI → 2. STRANA
- M. BAJČEVIĆ PONOVO PREDSJEDNIK OVSS → 3. STRANA
- ŠTO JE TO KOLEKTIVNI UGOVOR? → 4. STRANA
- PRVA SKUPŠTINA DRUŠTVA PSORJUTICARA → 5. STRANA
- ANESTEZIOLOG NEZAMJENJIV SURADNIK → 6. STRANA
- GLAS ZDRAVSTVA TREBA SE JACE CUTI → 7. STRANA
- SLOŽAN KOLEKTIV — KADROVSKI DOBRO EKIPIRAN → 8. STRANA
- U 21. STOLJEĆE SA SUVREMENOM OPREMOM → 9. STRANA
- NOVOŠTI ZA ČLANOVE KUP-a → 11. STRANA
- POMOĆNIMO OBNOVU VIKTOROVCA → 12. STRANA
- JUBILEJ ZA SJEĆANJE → 16. STRANA

U toku je predlaganje kandidata za odbornike VEC-a općine Sisak — Deska Ulice maršala Tita

MEDICINSKI CENTAR
Informativni list radnika u zdravstvu općine Sisak

BROJ 118 20. PROSINCA 1987. GODINA XXVI
PROSLAVA 28. GODIŠNICE MEDICINSKOG CENTRA SISAK

NAŠ DAN

U Društvenom domu INA-Rafinerije nafte Sisak, 18. prosinca 1987. u 13 sati održat će se svečana sjednica Radničkog savjeta Medicinskog centra Sisak, u povodu 28. godišnjice osnivanja našeg kolektiva.

Na dnevnom redu bit će:

1. Pozdravni govor;
2. Referat povodom Dana MCS;
3. Događja Nagrade »Dr Ivo Pedišić«;
4. Podjela nagrada za 19, 15, 20, 25, 30 i 25-godišnji rad u MCS;
5. Prijedlog kulturno-umjetnički program.

BILJNA LJEKARNA — PUNOM PAROM → 6. STRANA

10. GODIŠNJICA IZLAZENJA NAŠEG LISTA

VRIJEDAN JUBILEJ → 7. STRANA

NAŠI JUBILARCI → 10. STRANA

U 28. godišnjicu postojanja MCS obnovljena je i fasada stare Internu, vrativši zgradi lijep izgled

ODRŽAN REFERENDUM ZA REORGANIZACIJU MEDICINSKOG CENTRA SISAK

SVI ZA-OSIM OOUR-a ZA LJEKARNIŠTVO → 6. STRANA

SVIM RADNICIMA U ZDRAVSTVU I UMIROVLJENICIMA CESTITAMO

- DAN MCS
- PRAZNIK JNA
- NOVU 1988. GODINU

ODBOR ZA INFORMIRANJE

Pristanište i skladišta, informativno glasilo radne organizacije

List je izlazio povremeno od 1975. do 1980. godine.

Sadržaj lista bio je posvećen isključivo vijestima o poslovanju radne organizacije. Svaki broj sadržavao je i članak o istaknutom i zaslužnom djelatniku koji su popraćeni i fotografijama.

Glavni i odgovorni rednik bio je pravnik Ivica Rafaj.

Rafinerijski list, glasilo RO INA Rafinerija nafte Sisak

List je izlazio od 1974. do 1991. godine kao dvotjednik.

Sadržavao je novosti o radu tvornice, financijske rezultate poslovanja, obavijesti o novozaposlenim radnicima, vijesti iz ostalih radnih organizacija, svjetske ekonomije, kulturu, umjetnost, sport i zdravstvene savjete.

Do 1990. godine izdavač je bio Centar za informiranje INA Rafinerije nafte Sisak, a posljednju godinu Služba za informiranje i izdavačku djelatnost INA Rafinerije nafte Sisak. Glavni i odgovorni urednici bili su Božidar Babić, Jovan Vranešević i Marijana Koritnik.

Vjesnik Radonje, informativni list Kemijske industrije „Radonja“ Sisak

List je izlazio od 1977. do 1991. godine jednom mjesečno u nakladi od 1000 primjeraka.

U Kemijskoj industriji „Radonja“, koja je s oko 830 zaposlenih, bila vodeći proizvođač sredstava za zaštitu bilja u bivšoj Jugoslaviji, 1977. godine pokrenuto je izdavanje informativnog lista koji je izlazio povremeno zbog potrebe internog informiranja radnika.

List je izdavao tvornički odbor za informiranje, a glavni urednik novinar Zdravko Stričić.

Vjesnik Rafinerije, list Radničkog savjeta Rafinerije nafte Sisak

List je izlazio od 1952. do 1954. godine jednom mjesečno.

Ovaj tvornički list, iako grafički i sadržajno skroman, predstavlja prvi oblik sustavnog internog informiranja svih zaposlenika Rafinerije nafte Sisak.

Odgovorni urednik lista bio je Aleksandar Mošić.

Vjesnik Željezare, tvornički list Željezare Sisak

List je izlazio kao dvotjednik od 1952. (pod nazivom Bilten Željezare Sisak) do 1994. godine kada je Željezara privatizirana.

Kako bi Željezara Sisak, koja je zapošljavala oko 13 000 radnika, informirala članove svog kolektiva, već se početkom 50-ih godina 20. stoljeća počelo razmišljati o najdjelotvornijem načinu informiranja. Prvotna namjena bila je radnicima pružiti informacije o radu tvornice, a postupno je sadržaj obogaćivan temama iz područja stanogradnje, standarda radnika, zdravstva, obrazovanja, kulture, rekreacije, sporta i humora. Vjesnik Željezare svrstan je među sisačke najuglednije i najbolje uređivane tvorničke listove.

Centar za informiranje s profesionalnim kadrom službeno je osnovan krajem 1962. godine, ali deset je godina ranije izlazio list pod nazivom Bilten Željezare Sisak, a prvi urednik bio je Branko Majerhold. Direktor službe informiranja od 1976. godine bio je poznati novinar i publicist Darko Grubačević. Od 1990. godine list je tiskan u tiskari Vjesnika u Zagrebu, a zatim u zagrebačkom Informatoru.

Željezarac, list RO Metalurška i valjaonička proizvodnja

List je izlazio jednom mjesečno od 1983. do 1991. godine.

Sadržajno je Željezarac bio nadupuna Vjesnika Željezare, koji nije bio u mogućnosti najvećoj sisačkoj radnoj organizaciji posvetiti više prostora. Za razliku od Vjesnika Željezare, Željezarac je donosio više razgovora sa zaposlenicima, njihove tekstove, reportaže, zanimljivosti, križaljke, karikature i slične priloge.

Glavni i odgovorni urednici bili su Čedo Vukadinović, Boro Hinić i Dalibor Gotl.

Zaključak

Listovi radnih organizacija važan su povijesni izvor za pisanje knjiga i članaka kako o društvenoj, političkoj, gospodarskoj, tako i kulturnoj baštini Siska toga vremena. Iako tisak tada nije imao slobodu izvještavanja, uvijek je bilo načina kako problematizirati, kritizirati ili ismijati radničko samoupravljanje, upravu, odnose među zaposlenicima i nerad samih radnika. Primjer za to su karikature koje su godinama izlazile u listu Radonje, Vjesniku Željezare, a povremeno i u drugim listovima radnih organizacija.

Literatura

1. Čakširan, V. Dani industrijske baštine grada Siska. Sisak: Gradski muzej Sisak, 2018.
2. Koroman, B. Radnički tisaki problemi koncepta samoupravljanja u kulturi u 70-im i 80-im godinama 20 st. // Acta historiae 24, 216.
3. Novosel, P.: Analiza sadržaja tvorničkih glasila. Zagreb: Institut za političke nauke Fakulteta političkih nauka, 1983.
4. Pajtlar, V.; Stržić, Z. Leksikon novinarstva Sisačko-moslavačke županije 1945.-2016. Sisak: Hrvatsko novinarsko društvo, 2017.
5. Zavičajna zbirka Narodne knjižnice i čitaonice Vlado Gotovac Sisak